

Sygn. akt IV Cz 455/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Jaroszewicz

Sędziowie SO: Andrzej Jastrzębski, Mariola Watemborska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2015 r. w S.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. R.

z udziałem K. S., (...) SA w W. oraz Gminy C.

o ustanowienie drogi koniecznej

na skutek zażalenia uczestnika postępowania K. S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w C.

z dnia 9 lipca 2015r., sygn. akt I Ns 1072/14

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. oddalić wniosek wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz od uczestnika postępowania kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt IV Cz 455/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w C. postanowieniem z dnia 9 lipca 2015r. udzielił zabezpieczenia w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej w ten sposób, że nakazał uczestnikowi postępowania K. S. wydanie wnioskodawcy kluczy umożliwiających swobodne otwieranie metalowej bramy wjazdowej znajdującej się na działce nr (...) położonej w miejscowości M., stanowiącej własności uczestnika K. S. oraz zakazanie temu uczestnikowi zamykania dostępu do drogi stanowiącej działkę nr (...) w celu umożliwienia dojścia i dojazdu do działki nr (...) położonej w tej samej miejscowości należącej do wnioskodawcy. W ocenie Sądu I instancji wnioskodawca uprawdopodobnił roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Z takim stanowiskiem Sądu Rejonowego nie zgodził się uczestnik postępowania K. S. wnosząc zażalenie, w którym zarzucił zaskarżonemu postanowieniu:

- naruszenie art. 755 § 1 kpc, poprzez udzielenie zabezpieczenia w sposób wskazany w treści postanowienia, w sytuacji, gdy wnioskodawca nie wykazał interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia;

- naruszenie art. 731 kpc, poprzez udzielenie zabezpieczenia w formie faktycznie zmierzającej do zaspokojenia roszczenia wnioskodawcy ;

- naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 361 kpc i 13 § 2 kpc, poprzez brak wskazania, na jakim materiale dowodowym Sąd oparł swoje ustalenia, będące podstawą rozstrzygnięcia, podania motywów, które legły u podstaw rozstrzygnięcia, braku wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia;

- naruszenie art. 207 § 7 kpc, poprzez nie zwrócenie wnioskodawcy pisma z 2 czerwca 2015r. wraz z załącznikami, jako złożonego wbrew dyspozycji art. 207 § 3 zd. 2 kpc i jednoczesne przyjęcie twierdzeń w nim zawartych w poczet materiału dowodowego załączonego zdjęcia, pomimo, iż przedmiotowe pismo nie zawierało wniosku dowodowego;

- brak ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i przyjęcie za wiarygodne twierdzeń wnioskodawcy, że nieruchomości wnioskodawcy nie „ma dostępu do drogi publicznej”, podczas gdy nieruchomości wnioskodawcy jest dostępna z drogi publicznej na mocy przepisów art. 27 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

- dowolną ocenę zebranego materiału dowodowego, poprzez przyjęcie za uprawdopodobnione twierdzeń wnioskodawcy, w sytuacji gdy z niczego nie wynikało, że uczestnik postępowania uniemożliwił wnioskodawcy dotarcie do jego posesji, a co więcej, niespornym było, iż wnioskodawca posiada klucz do bramy.

W związku z powyższym, skarżący wniósł o zmianę zaskarżanego postanowienia i oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżanego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca wniósł o oddalenie zażalenia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie uczestnika postępowania jako bezzasadne nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 730¹ § 1 kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Stosownie do treści § 2 cytowanego przepisu interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

W/w przepis wymienia dwie podstawy: istnienie roszczenia podlegającego zabezpieczeniu oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Muszą one być wykazane łącznie. Brak tych podstaw lub ich niewykazanie powoduje oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Użyte w art. 730¹ kpc pojęcie roszczenia należy rozumieć szeroko — jako każde uprawnienie doznające ochrony prawnej, sytuację prawną danego przedmiotu lub roszczenie procesowe, będące przedmiotem postępowania cywilnego, w związku z którym zabezpieczenie orzeczono. Uprawniony musi uprawdopodobnić istnienie roszczenia oraz to, że roszczenie to jemu przysługuje. Wnioskodawca zatem musi przytoczyć takie okoliczności, z których będzie wynikać, że roszczenie mu przysługuje, a okoliczności te będą przez niego uprawdopodobnione. Przy ocenie prawdopodobieństwa roszczenia nie można abstrahować od tego, czy fakty przytoczone przez uprawnionego tworzą to roszczenie w świetle przepisów prawa. Wiarygodność dotyczy więc nie tylko podstawy faktycznej, ale i prawnej roszczenia. Uprawdopodobnienie, jako instytucja kodeksowa, odnosi się do sytuacji, w których ustawa procesowa nie wymaga ustalenia twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz zadawała się mniejszym stopniem pewności — uprawdopodobnieniem tych twierdzeń. Nie stanowi uprawdopodobnienia roszczenia sam fakt, że wytoczono o nie powództwo.

Drugą wymaganą kumulatywnie przez art. 730¹ kpc podstawą zabezpieczenia jest interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. W § 2 tego przepisu ustawodawca określił, kiedy występuje interes prawny w udzieleniu (dokonaniu) zabezpieczenia — jeżeli brak zabezpieczenia uniemożliwia lub poważnie utrudnia wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Najczęściej interes ten określa się jako obiektywną w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego o odpowiedniej treści.

W ocenie Sądu Okręgowego - zasadnie Sąd I instancji uznał, że w niniejszej sprawie zostały wykazane przez wnioskodawcę przesłanki niezbędne do wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, wnioskodawca uprawdopodobnił potrzebę ustanowienia drogi koniecznej oraz wykazał interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Zauważyć przede wszystkim należy, że postępowanie zabezpieczające stanowi przyspieszone, odformalizowane postępowanie, w ramach którego wymagane jest nie udowodnienie, lecz uprawdopodobnienie istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, a zatem zgodnie z art. 243 k.p.c. nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia wymaganego na potrzeby udzielenia zabezpieczenia roszczenia rzutuje na sposób oceny materiału dowodowego zaoferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek należy uprawdopodobnić, że w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa. Uprawdopodobnienie roszczenia może nastąpić w każdy możliwy sposób, ma ono dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia, na podstawie kryterium wiarygodności roszczenia. Uprawniony powinien przedstawić i uzasadnić twierdzenia stanowiące podstawę dochodzonego roszczenia.

Z analizy akt przedmiotowej sprawy wynika, że Sąd I instancji wydając postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia posiadał wiedzę o tym, że nieruchomości należące do wnioskodawcy – działka nr (...) nie posiada należytego dostępu do drogi publicznej i korzysta z przejazdu przez działkę należącą do uczestnika postępowania K. S. oznaczoną nr (...) We wniosku o udzielenie zabezpieczenia wnioskodawca powołuje się natomiast na okoliczność zamknięcia bramy znajdującej się na w/w nieruchomości i nieudostępnienie kluczy wnioskodawcy, co spowodowało uniemożliwienie wnioskodawcy swobodne korzystanie z jego nieruchomości. Zauważyć przy tym należy, że już rozprawie w dniu 31 marca 2015r. Sąd I instancji wysłuchał wnioskodawcę i uczestnika postępowania w zakresie wniosku o ustanowienie drogi koniecznej, wówczas sam uczestnik postępowania K. S. wskazał, że „droga została wytyczona na moje zlecenie ...”, „pas stanowiący działkę (...) został wytyczony w celu umożliwienia dostępu do działki (...)”. Nie było zatem wątpliwości co do tego, że wnioskodawca korzystał z dojazdu do swojej działki z nieruchomości należącej do uczestnika postępowania i że jego działka nie ma bezpośredniego dostępu do drogi publicznej. Zatem niewątpliwie roszczenie wnioskodawcy o ustanowienie drogi koniecznej (skoro działka nie ma bezpośredniego dostępu do drogi publicznej) jest uprawdopodobnione.

Twierdzenie natomiast uczestnika, że wnioskodawca ma dostęp do drogi publicznej w oparciu o art. 27 ustawy prawo wodne, nie zmienia stanowiska dotyczącego uprawdopodobnienia roszczenia. Uczestnik nie wykazał bowiem na tym etapie postępowania, że z całą pewnością droga konieczna winna przebiegać przez działkę nr (...). Mając natomiast na uwadze to, że to przez działkę należącą do skarżącego uczestnika, wnioskodawca od momentu nabycia przedmiotowej nieruchomości dojeżdżał i dochodził do swojej nieruchomości uznać należało, że uprawdopodobnił on żądanie ustanowienia drogi koniecznej prowadzącej właśnie przez tę działkę, która do tej pory pełniła funkcję drogi.

Wbrew twierdzeniom zawartym w zażaleniu uczestnika, wnioskodawca wykazał także interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, o którym mowa w art. 730¹ k.p.c., określa się jako obiektywną w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej,

potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego odpowiedniej treści. W związku z tym, iż celem zabezpieczenia jest udzielenie tymczasowej ochrony prawnej podmiotom potrzebującym, interes prawny istnieje w przypadku, gdy zachodzi potrzeba zapewnienia uprawnionemu "należytej ochrony prawnej", zanim uzyska on ochronę definitywną (ostateczną), czyli zanim zostanie osiągnięty cel postępowania w sprawie, w związku z którym następuje udzielenie zabezpieczenia. Z kolei "należyta ochrona prawna" polega na usunięciu naruszenia albo zagrożenia naruszenia praw uprawnionego.

Wnioskodawca jako przyczynę złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia wskazał, uniemożliwienie mu dotychczasowego korzystania z drogi dojazdowej do nieruchomości poprzez zamknięcie bramy znajdującej się na nieruchomości żalącego uczestnika postępowania. Na potwierdzenie tej okoliczności wnioskodawca odesłał do pisma z dnia (...) przesłanego do akt sprawy z załączonymi zdjęciami zamkniętej bramy.

Uczestnik na rozprawie w dniu 9 lipca 2015r. zgłosił zastrzeżenie do protokołu podnosząc, że pismo wnioskodawcy z dnia (...) winno zostać zwrócone w oparciu o treść art. 207 § 7 k.p.c. Zgodzić się należy z żalącym w tym zakresie, nie zmienia to jednak sytuacji, iż podniesiony we wniosku o udzielenie zabezpieczenia argument dotyczący zamknięcia bramy i uniemożliwienie wnioskodawcy dotychczasowego korzystania z nieruchomości jest aktualny. Istnieje bowiem realne zagrożenie naruszenia praw wnioskodawcy.

Dodać jedynie należy, że na tym etapie postępowania nie sposób przesądzać kwestii zasadności żądania, dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania w sprawie, Sąd I instancji wyda merytoryczne, ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie.

Z uwagi na powyższe, na mocy art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc, należało orzec jak w punkcie 1. postanowienia.

Wniosek wnioskodawcy o zasądzenie kosztów postępowania należało natomiast oddalić jako przedwczesny. Zgodnie bowiem z treścią art. 108 kpc sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Postanowienie incydentalne jakim jest postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia nie kończy postępowania w instancji.